

Breedbeeldbrochure 'Uitgelicht'

Gooik, 17 maart 2006

Toespraak Jean-Pol Olbrechts, gedeputeerde voor cultuur

Geachte aanwezigen,

Breedbeeld was de afgelopen jaren zeer nadrukkelijk aanwezig in het Pajottenland. Ontelbare initiatieven werden er ontwikkeld om de samenwerking in het kader van erfgoed en landschap te stimuleren. Een succesvol project, maar zoals vooraf afgesproken werd het einde 2005 afgerond, in de hoop dat de grond vruchtbaar was en het jonge zaad zou gaan kiemen. Of dat lukt weten we wellicht binnen enkele jaren. Maar hoewel het project werd afgesloten zijn er nog een aantal naschokken te verwachten. En één van die naschokken is deze derde brochure 'Uitgelicht', die samen met de andere brochures 'Belicht' en "Doorgelicht" de reeks vervolledigt.

Met deze geleidelijke afronding valt het doek over een project dat ik om meer dan één reden met meer dan gewone belangstelling gevolgd heb. In de eerste plaats omdat het om een experiment ging met de methodiek van culturele regiowerking. In sectoren als toerisme en sport werkt de provincie al langer met eengemaakte regio's, inclusief regiocoördinatoren. De Breedbeeldervaring zal zeker bijdragen tot het verder uitdiepen van de provinciale visie op dergelijke eenduidige culturele regio's. Ik heb in elk geval de meerwaarde van een dergelijke werkwijze aangevoeld: een intense regiofocus maakt iets wakker, zet aan tot beweging, brengt mensen samen en doet enthousiasme renderen. Breedbeeld is dan ook meer dan een deugddoende herinnering: het is ook een uitstekende leerschool en inspiratiebron voor morgen gebleken. Ik wens dan ook mijn waardering uit te drukken voor al diegenen die hier in de loop der jaren hun steentje aan hebben bijgedragen.

Maar terug naar onze publicatie. Bedoeling van deze nieuwe brochure is om een houvast te bieden aan al diegenen die zich op het boeiende maar soms glibberige pad van het lokaal historisch onderzoek willen begeven. In dit boekje krijgt u een inleiding op de gangbare historische methodieken die u op weg kunnen zetten voor een verantwoorde en succesvolle zoektocht. Zoals u op basis van de omvang van 'Uitgelicht' al kunt vermoeden gaat het hierbij niet om een volledige of gedetailleerde handleiding. Dat was niet de bedoeling, daarvoor bestaan andere, meer gespecialiseerde publicaties. Niettemin kan ik mij voorstellen dat er ook buiten de regio interesse is voor dit nieuwe boek.

De functie van 'Uitgelicht' is deze van een inleiding: u krijgt een mooie gidsbeurt doorheen het landschap van het lokaal historisch onderzoek, de voornaamste methodes en valkuilen worden toegelicht, en dat aan de hand van concrete praktijkvoorbeelden. Want elk type lokaal onderzoek gebruikt wel andere bronnen, die elk hun eigen methodes kennen. We bekijken ze in deze publicatie in vogelvlucht, en wijzen de weg aan wie zich verder wil verdiepen in de materie.

De praktijkvoorbeelden in deze brochure zijn geënt op de situatie in Gooik. De verklaring voor deze keuze is eenvoudig: deze brochure komt inhoudelijk voort uit de 'Historisch-geografische studie van het Pajottenland' die de Universiteit van Gent in opdracht van de provincie Vlaams-Brabant uitvoerde. Zij hanteerden daarin Gooik als casus, waarop in deze

brochure dus wordt voortgeborduurd. De Gooikse voorbeelden geven de theorie kleur en reliëf, maken beweringen tastbaar. Dat bronnenonderzoek soms complex kan zijn wordt bijvoorbeeld erg aannemelijk wanneer je leest dat er van een bepaalde studie over de burcht van Gooik slechts een tiental met de hand geschreven kopieën circuleren. En de concrete meerwaarde van bepaalde historische methodes wordt duidelijk wanneer je leest dat er weliswaar geen kaarten beschikbaar zijn van Gooik voor de 18de eeuw, maar dat de heemkundige kring er door inventieve en verantwoorde reconstructiemethodes toch in slaagde verder in de tijd terug te keren. Een bron van inspiratie voor al wie in zijn eigen gemeente met gelijkaardige moeilijkheden geconfronteerd wordt.

Behalve dit boek zijn er trouwens nog twee andere beloftevolle naschokken op komst. Binnenkort verschijnt bijvoorbeeld de geactualiseerde versie van 'Wie is wie', hét referentiewerk voor wie op zoek is naar erfgoedcontacten in de Breedbeeldregio. En in september verwachten we, naar aanleiding van de Open Monumentendag, ook nog een fietskaart die ons doorheen de mooiste plekjes van Galmaarden en Bever zal loodsen. In combinatie met de twee eerder verschenen fietskaarten beschikt u dan over een complete fietsroute langs de mooiste plekjes van het Pajottenland. Zoals gezegd: het Breedbeeld - project mag dan afgelopen zijn, er blijft toch nog heel bewegen.

Al deze publicaties zijn trouwens opgevat als werkmateriaal voor het grote publiek. Het gaat met andere woorden niet om hermetische geschriften of academische traktaten; wél om laagdrempelige en toegankelijke documenten, direct toepasbaar en bruikbaar in de alledaagse praktijk. Om dit engagement te onderlijnen bieden we graag een pakket van de 'Uitgelicht'- brochure aan aan de Davidsfonds-afdelingen hier aanwezig. Zij organiseren in het kader van 'de nacht van de Geschiedenis' immers een aantal activiteiten, waarop ongetwijfeld heel wat mensen zullen afkomen die interesse hebben voor lokaal historisch onderzoek. En voor wie deze 'Uitgelicht'-publicatie dan ook een handig en uitgelezen hulpmiddel kan zijn. We zijn ervan overtuigd dat de deelnemers aan 'De Nacht van de Geschiedenis' dit geschenk zullen weten te waarderen.

Rest me nog de medewerkers van het Centrum voor Agrarische Geschiedenis te bedanken die het redactionele gedeelte van de brochure voor hun rekening namen, en de heemkundige kring Gooik voor hun bereidwillige medewerking. Ook Piet Chrispeels, Edward Wauters, Frans Peetermans, Jean-Paul De Loecker en Jos Smedt verdienen een bijzonder woord van dank.

Ik hoop dat hun werk, dat we hier vandaag presenteren, z'n weg zal vinden naar het brede publiek, en zo een bijdrage kan leveren aan de kwaliteit van het historisch onderzoek in de streek.

Ik dank u.